

Boekbespreking 1

Werkgroep Florakartering Drenthe, Atlas van de Drentse Flora. Assen, 1999. Uitgeverij Schuyt & Co., ISBN 90 6097 485 9, NLG 98,50.

Recenseren van een zo doorwrocht werkstuk als de Atlas van de Drentse Flora is een tamelijk ondankbare taak: de samenstellers hebben nauwelijks iets te wensen overgelaten. Behalve verspreidingskaarten biedt deze atlas toelichtende teksten per soort en per oecologische soortengroep, algemene beschouwingen van methodische, technische, oecologische en geografische aard, en een bonte verscheidenheid aan illustraties. Alles waarvan een atlasmaker zich rekenschap hoort te geven, wordt in deze atlas ook inderdaad verantwoord. Op iedere bladzijde is duidelijk dat de scribenten meer dan wie anders ook vertrouwd zijn met hun gebied en met hun stiel. Ik weet niet hoe het Drentse equivalent van 'gründlich' luidt, maar wel dat het zeker op dit werk van toepassing is.

Tot na de tweede wereldoorlog verkeerde de botanische inventarisatie van Drenthe in een achterstandspositie ten opzichte van die van Nederland als geheel. Het is boeiend te zien hoe deze achterstand in enkele decennia in een voorsprong is omgezet. De Atlas van de Drentse Flora vormt de bekroning van deze inhaalslag.

De eerste honderd pagina's van het boek zijn ingeruimd voor inleidende hoofdstukken. Uitvoerig wordt ingegaan op de methodische en technische aspecten van het atlasproject, dat een periode van bijna 30 jaar bestreken heeft. Ook de moeilijkheden bij het vertalen van kaartbeelden in termen van veranderingsprocessen (voor- of achteruitgang) worden grondig besproken.

Mijn enige bezwaar geldt de volgorde waarin de verspreidingskaarten worden gepresenteerd, namelijk per (sociologisch-)oecologische groep. Gezien de grote bijdrage aan het atlasproject van een der vaders van de oecologische groepsindeling, Eef Arnolds, lag de keuze voor deze opzet voor de hand. Het vergelijken van soorten met overeenkomstige standplaats wordt er zeker door vergemakkelijkt, maar het opzoeken van willekeurige soorten is niet eenvoudig. Ik ben benieuwd hoeveel gebruikers vlot een soort kunnen vinden zonder de index te raadplegen. Bovendien: bij een classificatie op sociologisch-oecologische grondslag is het niet te vermijden dat talrijke soorten geweld aangedaan wordt. Kruipend zenegroen hoort evenzeer thuis in loofbossen op rijke grond als in (bemeste?!) graslanden, de oeverruigteplanten Gewone engelwortel en Grote kattenstaart (groep 4d) lijken in sociologisch en oecologisch opzicht haast als twee druppels water op de graslandplanten Kale jonker en Moerasspirea (groep 5b).

Afgezien van deze ene praktische aanmerking meen ik dat met de Atlas van de Drentse Flora een standaard is gezet voor verspreidingsatlassen. Dat betekent ook een last op de schouders van komende generaties atlasmakers ... Net als de samenstellers van de Drentse atlas zullen ze dikwijls – met de Griekse Atlas – het gevoel hebben de hele wereld op hun nek te hebben genomen!

Maar voor de Werkgroep Florakartering Drenthe zit het werk er nu op. Ate, Eef, Ben, Hester, Ruud, Akke, Eeuwe en al jullie bentgenoten: van harte proficiat!

Eddy Weeda